

“Investeer in informatie-uitwisseling, kennis-ontwikkeling en –deling” – Commissie Van Aartsen

Ontwikkelaanpak OZHZ 2022 - 2025

Voor uw gemeente, uw provincie,
uw inwoners, uw ondernemers

Nieuwe technieken, nieuwe kennis, nieuwe wetgeving:
de medewerkers van Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
zetten dat in voor een betere leefomgeving.
Dit regionale programma maakt het mogelijk.

Ontwikkelaanpak 2022-2025

Nieuwe technieken, kennis en wetgeving inzetten voor de leefomgeving. Een regiobrede programmatische aanpak.

1

PROGRAMMA 1

Werken met de omgevingswet

OZHZ is straks klaar om te werken onder de Omgevingswet.

Fase 1: Voorbereiden

1. Systemen en processen aanpassen en inrichten
2. Kennis verwerven en opleiden
3. Afspraken maken met opdrachtgevers
4. Ervaring opdoen en producten ontwikkelen

Fase 2: Monitoren en verbeteren

2

PROGRAMMA 2

Toekomstgerichte gebiedsontwikkeling

OZHZ helpt bij klimaat-, energie- en circulaire vraagstukken.

Met OZHZ-expertises, groot netwerk en data de focus op:

- Duurzaamheid onderdeel van alle OZHZ-producten en adviezen
- Belemmeringen en kansen voor duurzame (woning) bouw en ondernemerschap beter in kaart
- Diverse databronnen combineren voor belemmeringen en kansen voor gebiedsinrichting
- Nauwe samenwerking met partners

3

PROGRAMMA 3

Samen meer grip op milieuschade

OZHZ versterkt de Vergunningen, Toezicht & Handhavings-aanpak.

Samenwerking, data-analyse en kennis vergroten:

- Betere informatiepositie en belangrijkste ketens en risico's in beeld
- Signalen in sterk netwerk doorgeven
- Werkproces voor integraal samenwerking & risicogestuurd toezicht
- Meer inzet op ketenaanpak en aanpak ondermijning

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Dit gaat OZHZ voor u bereiken

De programmatische aanpak werkt (zie de Evaluatie april 2021). Voor 2022 tot en met 2025 heeft OZHZ drie programmalijnen, die aansluiten op wat onze regio het hardst nodig heeft, wat op rijksniveau speelt en die passen in de huidige collegeprogramma's. Ook de brief van Gedeputeerde Staten als reactie op het rapport van de Commissie van Aartsen (2021) geeft richting (zie quote).

Drie programma's

Deze aanpak kent drie programma's:

- Werken met de Omgevingswet
- Toekomstgerichte gebiedsontwikkeling
- Samen meer grip op milieuschade

De programma's geven een vervolg aan het Regieplan 2019 - 2021. Het programma Werken met de Omgevingswet zet het eerdere programma Omgevingswet voort. De andere twee programma's zijn volledig vernieuwd en sluiten aan bij de laatste ontwikkelingen en actualiteiten op het gebied van fysieke leefomgeving, milieu en belangrijkste opgaven. De ontwikkelaanpak werkt met jaarschijven, dit maakt meerjarige aanpak mogelijk. We behouden daarmee ook flexibiliteit (en dus ook budgetruimte) om in te spelen op actuele opgaven.

" De komst van de Omgevingswet, de transities op het gebied van energie, circulaire economie en digitalisering vragen om doorontwikkeling van de uitvoering, zodat deze taken ook in de toekomst op een goed niveau kunnen worden uitgevoerd."

*Reactie Gedeputeerde Staten
op het rapport van de
Commissie van Aartsen (2021)*

PROGRAMMA 1

1

Werken met de omgevingswet

OZHZ bereidt zich voor en blijft monitoren hoe het gaat

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Werken met de Omgevingswet

OZHZ is straks klaar om te werken onder de Omgevingswet. Of dat nu op 1 juli 2022 is, of later. Hoe kan OZHZ de initiatiefnemer straks beter helpen? En wij als 'de overheid': hoe werk je beter samen als één? Vooral ook snel, want de wettelijke doorlooptijden van bijvoorbeeld vergunningen zijn straks korter dan nu. Om aan te geven hoe groot de opgave is: het gaat om alle wetten en regels in het domein van de fysieke omgeving.

Om onze organisatie goed voor te bereiden op deze grote verandering, was het programma Omgevingswet al veel eerder opgezet. In 2022 gaat dit programma op dezelfde manier door. Alleen maken we nu onderscheid in twee fasen: de fase vóór ingang van de omgevingswet en de fase daarna. Ook houden we in de gaten of nog meer wetten of regelgeving volgen, gelinkt aan de Omgevingswet. Op die manier behouden we flexibiliteit om in te spelen op actualiteiten. We bekijken steeds samen of en hoe we dit meenemen in het programma.

Fase 1: verder met de voorbereidingen

OZHZ gaat verder met de voorbereidingen die al in gang zijn gezet, uiteraard in samenwerking met gemeenten, provincie en ketenpartners.

Dit deden en blijven we doen aan de hand van deze vier opgaven:

1. Systemen en processen aanpassen en inrichten
2. Kennis verwerven en opleiden
3. Afspraken maken met opdrachtgevers
4. Ervaring opdoen en producten ontwikkelen

Systemen en processen aanpassen en inrichten

In 2022 implementeren we ons nieuwe softwaresysteem voor het uitvoeren van onze taken rond vergunningen, toezicht en handhaving (VTH). We kunnen daardoor ook onder de Omgevingswet een aanvraag of melding ontvangen. We passen processen verder aan en gaan verder met de sjablonen, werkinstructies en werkafspraken met opdrachtgevers.

Kennis verwerven en opleiden

OZHZ traint de eigen medewerkers zodat zij hun taken kunnen blijven uitvoeren. Dit doen we regelmatig samen met andere omgevingsdiensten en ketenpartners. We wisselen kennis uit in landelijke leerkringen van omgevingsdiensten, over bijvoorbeeld bouw en VTH. Gemeenten vragen we

onze medewerkers mee te nemen in hun eigen lokale regels, vooral bij het omgevingsplan. OZHZ kan dan straks het omgevingsplan goed toepassen als toetsingskader in het werk.

Afspraken maken met opdrachtgevers

OZHZ maakt verdere afspraken met gemeenten en provincie over rollen en taakuitvoering van OZHZ in het nieuwe stelsel. Het Algemeen Bestuur van OZHZ onderschreef in maart 2021 de uitgangspunten daarvoor. De kern:

- OZHZ blijft doen wat hij nu ook doet;
- Zoveel mogelijk taken regionaal taken uitvoeren;
- Nieuwe taken door de Omgevingswet voert OZHZ uit als ze bij OZHZ passen.

OZHZ maakt in 2022 met individuele opdrachtgevers afspraken voor een goede taakuitvoering. Deze vormen de basis voor jaarprogramma's, budgetten en mandaten.

Ervaring opdoen en producten ontwikkelen

Bekend, maar inhoudelijk ook deels nieuw, zijn de pilots en 'botsproeven'. Oftewel: we pakken een vraag of casus en behandelen die alsof de Omgevingswet al geldt. Deze voeren we uit samen met gemeenten, provincie andere omgevingsdiensten en ketenpartners om kennis en ervaring op te doen. We ontwikkelen voornamelijk regionale producten om de nieuwe manier van werken beter in gebiedsontwikkeling en in de leefomgeving mogelijk te maken.

In 2022 starten we gelijk met het volgende:

- Botsproeven voor enkel- en meervoudige omgevingsvergunningen milieu en bouw en omgevingstafels.
- Vanuit de Adviesgroep Opdrachtgevers is collectief draagvlak voor ondersteuning van OZHZ bij het aanpassen van de bruidsschat en het goed doordacht opnemen van milieuregels in het omgevingsplan. In 2021 startte OZHZ met een juridisch kader 'geluid' voor het omgevingsplan Schil-West in Dordrecht. Vanaf 2022 breidt OZHZ dit uit naar andere milieuthema's. Hierbij is het belangrijk om met gemeenten de tijdsfasering, financiering en prioritering van milieuthema's af te stemmen.
- Ook denken we bijvoorbeeld met andere omgevingsdiensten na over toetsingsinstrumenten rondom bijvoorbeeld lichthinder

Fase 2: monitoren, bijstellen en (door)ontwikkelen

Geldt de Omgevingswet? Dan gaan we naar fase 2 van dit programma. In deze fase verleggen we de aandacht naar monitoren, leren en verbeteren en het (door)ontwikkelen van producten.

Sowieso gaan we in deze fase monitoren hoe de implementatie van de Omgevingswet gaat en sturen we bij waar nodig. We richten in deze fase ook ons IT-systeem verder in, waar nodig met aanvullende werkafspraken. Daarnaast groeien we door op inhoudelijke kennis en in houding en gedrag.

Deze fase vullen we na de invoering samen met gemeenten en provincie jaarlijks in. Belangrijkste zijn de producten die nodig zijn voor het goed uitvoeren van de Omgevingswet. Zoals het samen met gemeenten ontwikkelen van een systematiek voor het monitoren van omgevingswaarden, verder adviseren over regels uit de bruidsschat en het meedenken over participatie bij vergunningverlening.

Wet kwaliteitsborging (Wkb) voor bouwen en bodemtaken

Ook relevant voor de invoering van de omgevingswet zijn de verandering van bevoegd gezag voor een deel van de bodemtaken die OZHZ uitvoert en de invoering van de Wet kwaliteitsborging bouw. OZHZ bereidt zich op deze veranderingen ook voor. Wkb valt onder dit programma, inclusief implementatie en evaluatie. Voor de overdracht van bodemtaken bestaat een apart project met andere financiële dekking.

Toekomstgerichte gebiedsontwikkeling

OZHZ helpt bij klimaat-, energie- en circulaire vraagstukken

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Toekomstgerichte gebiedsontwikkeling

De opwarming van de aarde is nu overal ter wereld merkbaar, de invloed van de mens [onbetwistbaar](#). Het nieuwe VN-rapport onderstreept de urgentie van opgaven als de energietransitie en klimaatadaptatie. Ook in eigen land wordt deze noodzaak steeds breder gevoeld. De recente [wateroverlast](#) in Zuid-Limburg, de [klimaatzaak](#) tegen de Nederlandse Staat en de miljarden die beschikbaar zullen worden [gesteld](#) om de CO2-uitstoot te verminderen zijn hier voorbeelden van.

Het is duidelijk dat actie nodig is, maar hoe richt je de fysieke leefomgeving toekomstgericht in? Wat kan OZHZ doen om provincie en gemeenten daarbij te ondersteunen?

Wat zijn kansen en bedreigingen in onze regio?

Maatschappelijke opgaven zoals de energietransitie, klimaatverandering en de woningbouwopgave hebben een grote ruimtelijke en maatschappelijke impact die zorgvuldig moet worden vormgegeven. De ruimte in Zuid-Holland Zuid is schaars, en de ambities zijn hoog.

Het groene hart moet het groene karakter houden, steden zijn vol en dorpen groeien steeds meer aan elkaar vast. Gemeenten voelen zich vaak met de rug tegen de muur staan: waar kunnen we nog heen en hoe richten we die ruimte in? Er is bijna geen huis meer te krijgen voor starters. En dan ook nog zorgen dat het klimaatbestendig en circulair gebouwd is? En wat kun je als provincie nu precies wél op een goede manier mogelijk maken? De belangen buitelen over elkaar heen en ondertussen is de urgentie groter dan ooit.

Onoplosbaar? Nee, wij zien kansen vanuit onze rol als omgevingsdienst:

- OZHZ heeft een breed palet aan **expertises**. Er werken ruim 200 experts op gebieden als lucht, verkeer, ruimtelijke ordening, duurzaamheid, omgevingsrecht en bouwplannen. Deze expertises willen we slimmer combineren, zodat de juiste kennis bij elkaar komt om met een meer toekomstgerichte bril naar gebiedsontwikkeling te kijken.
- OZHZ heeft een groot **netwerk** op het gebied van duurzaamheid. Naast de milieu- en bouwtaken vervullen wij ook andere rollen die ons een groot netwerk opleveren. Zo voeren we bijvoorbeeld het toezicht op de Wet natuurbescherming uit in de gehele provincie. En zijn we vertegenwoordigd in landelijke en VNG-werkgroepen over bijvoorbeeld Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS)

en bodem. Ook zijn OZHZ'ers gedetacheerd bij provincie, gemeenten en de landelijke koepelorganisatie van omgevingsdiensten, Omgevingsdienst NL en werken we in de uitvoering nauw samen met diverse stakeholders als Dienst Gezondheid en Jeugd (DG&J), Veiligheidsregio, waterschappen, ondernemers- en brancheverenigingen.

- OZHZ heeft een grote hoeveelheid aan **data**. Die verkrijgen we onder andere via vergunningaanvragen, toezicht op energiebesparing, bodemonderzoeken et cetera. Ook andere organisaties verzamelen data, zoals de DG&J en CBS. Al die gegevens willen we slimmer combineren en op kaarten beschikbaar maken, zodat we sneller kansen zien voor duurzame gebiedsontwikkeling en deze met onze opdrachtgevers en stakeholders kunnen delen.

Onze belofte: "Ja, mits..."

OZHZ gaat toekomstgerichte gebiedsontwikkeling in onze regio makkelijker maken. We zorgen dat iedereen die duurzamer wil bouwen of ondernemen, precies weet wat de verplichtingen én kansen zijn op het gebied van energie, circulaire economie, klimaat en biodiversiteit. We ondersteunen gemeenten in het waarmaken van hun duurzame ambities en denken proactief mee met innovatieve ondernemers. We stimuleren niet alléén wat verplicht is, maar ook wat nog meer kan.

Dit betekent voor OZHZ de komende vier jaar het volgende (in 2025):

- Duurzaamheid is onderdeel van alle producten en adviezen van OZHZ. Het zet zijn diensten en producten effectief en efficiënt in voor het realiseren van de ambities toekomstgerichte gebiedsontwikkeling van zijn opdrachtgevers;
- Belemmeringen en kansen voor duurzame (woning)bouw en ondernemerschap zijn in kaart. Een voorbeeld is een kaart van gemeenten met een verbindend groen lint dat biodiversiteit bevordert;
- OZHZ combineert diverse databronnen om belemmeringen en kansen voor toekomstgerichte gebiedsontwikkeling te vinden. Samen met onze opdrachtgevers verwerken we dat in plannen en bijvoorbeeld, zo mogelijk, in vergunningen en bij het toezicht;
- Nauwere samenwerking met partners zoals waterschappen, VRZHZ, DG&J, ondernemers- en brancheverenigingen, zodat we als overheden alles in één keer meenemen in advies.

Hoe gaan we dat aanpakken?

Om te beginnen is duurzaamheid of toekomstbestendigheid een breed begrip. Daarom gaat OZHZ uit van de volgende bouwstenen die volgens ons onmisbaar zijn:

- Energie
- Bodem
- Welzijn en gezondheid
- Biodiversiteit en ecologie
- Materialen en circulariteit
- Klimaatadaptatie
- Mobiliteit en bereikbaarheid
- Ruimtelijke kwaliteit

Een gemeente of provincie een stukje toekomstbestendiger maken vraagt om het aangrijpen van kansen. Daarom wil OZHZ alle mogelijkheden verkennen voor zijn opdrachtgevers, zoals circulair aanbesteden, duurzaamheid in omgevingsplannen krijgen of het bevorderen en waar nodig afdwingen van verduurzamingsmaatregelen bij bedrijven. Ook hebben alle gemeenten een stresstest uitgevoerd, om risico's op wateroverlast en hittestress te verkennen. OZHZ vertaalt de uitkomsten hiervan samen met de partners naar concrete maatregelen.

OZHZ kijkt niet alleen naar kansen, maar ook naar wat duurzame gebiedsontwikkeling in de weg staat. Verduurzaming wordt regelmatig belemmerd door hoge financiële investeringen of gevreesde effecten op het vestigingsklimaat. Daarom bieden verschillende Nederlandse gemeenten [subsidies](#), [korting op bouwleges](#) of ['groene' heffingskorting OZB of WOZ](#) aan voor duurzame initiatieven. OZHZ kan helpen daarvan gebruik te maken.

Om gemeenten te kunnen helpen met het waarmaken van hun duurzame ambities, is het heel belangrijk dat die ambities bekend zijn. Hiermee kan OZHZ zijn pijlen goed richten. Daarom werken we graag mee bij het opschrijven en uitwerken van die ambities in omgevingsvisies, – plannen en programma's. In Zwijndrecht en Papendrecht hebben we inmiddels de ambities verkend met het Ambitiweb. Deze tool biedt een handvat om prioriteit te geven aan bepaalde bouwstenen, ook voor specifieke ruimtelijke ontwikkelingen, zodat hiermee de communicatie en uitvoering verbetert.

Wat kan OZHZ in zijn eigen organisatie anders doen?

We willen goed naar onze eigen werkwijze kijken: waar kunnen we duurzaamheid nog meer verankeren in onze processen en taakvelden? Hoe landen de bouwstenen in onze huidige uitvoering van de VTH-taken? We zien dat opgaven als de energietransitie en circulaire afvalstromen steeds meer raakvlakken krijgen met onze toezichtstaak. Daarom gaan we onderzoeken hoe het milieutoezicht zodanig kan plaatsvinden dat het onze regio tegelijkertijd toekomstbestendiger maakt. Werken we samen met de juiste partners? Ook toetsen we de bouwvergunningen voor Alblasterdam en Dordrecht. Biedt de huidige procedure voldoende ingang voor duurzame initiatieven?

OZHZ wil zijn adviezen zo integraal mogelijk maken: zodat kansen of risico's vanuit andere disciplines niet over het hoofd gezien worden. Ruimte is schaars, en keuzes kunnen vaak maar één keer gemaakt worden. Daarom willen we meer inzetten op een zo breed mogelijk advies aan de voorkant van de planvorming en een zo concreet mogelijk advies in de uitvoering. We verbeteren intern onze samenwerking tussen de taken toezicht, handhaving, vergunningverlening en advies; bijvoorbeeld: alle onderwerpen in één advies.

Ook wil OZHZ zijn praktische kennis op duurzame opgaven op peil houden en uitbreiden, om een goede sparringpartner voor onze opdrachtgevers te blijven. Onze kaartviewer is daar ook een onderdeel van, waarmee we ontwikkeling kunnen monitoren en signaleren.

Eerste projecten

Welke projecten zorgen ervoor dat we deze doelstellingen over vier jaar kunnen behalen? Om alvast een idee te geven, we starten in 2022 met de volgende projecten:

- Advies aan elke gemeente over hoe ze hun eigen groene ruimte klimaatbestendig kunnen inzetten tegen hittestress en wateroverlast. Dit biedt handvatten bij ontwikkeling, beheer, onderhoud en renovatie. Dit is een eerste stap naar een verbonden, groen lint door de hele regio en vergroot de biodiversiteit
- Onderzoek naar juridische mogelijkheden om duurzame ambities waar te maken in omgevingsplannen, -programma's en (vergunningen)procedures. We geven handvatten om dat te verankeren in beleid
- Onderzoeken hoe circulariteit in de bouw in vergunningen of in processen van gebiedsontwikkeling 'landt' en kan verbeteren
- Omgevingsvisies onder de loep: haalbaarheid van ambities toetsen
- Bedrijventerreinen samen met alle partners duurzaam maken. Niet alleen kijken naar energieneutraal (inclusief mobiliteit), maar ook naar klimaatbestendig, circulair en biodiversiteit

- Kringlooplandbouw: in onze regio voldoende en veilig voedsel produceren binnen de grenzen van de grondstoffen. Denk hierbij ook aan bodemleven en bodemkwaliteit, biodiversiteit en stikstofemissie.
- Advies voor duurzame, gezonde en toekomstbestendige overheidsgebouwen. Daarmee is de overheid immers een voorbeeld.

PROGRAMMA 3

3

Samen meer grip op milieuschade

Samenwerking, data-analyse en kennis vergroten
versterkt onze VTH-aanpak

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Samen meer grip op milieuschade

Elke inwoner van Nederland heeft baat bij een schone, veilige en gezonde leefomgeving. Daarom willen we milieuschade voorkomen in plaats van achteraf herstellen. Niet voor niets inspecteren wij bedrijven en houden we toezicht in natuurgebieden per jaar. Maar soms is er meer nodig.

Dit is het geval bij het gecalculeerd schade toebrengen aan het milieu, ook wel milieucriminaliteit genoemd. De kosten van milieucriminaliteit voor onze maatschappij zijn hoog. Aan de buitenkant vaak 'respectabel' ogende bedrijven overtreden de milieuwetten niet alleen om er actief geld mee te 'verdienen', maar vaak ook om uitgaven te besparen door milieumaatregelen na te laten. Die milieuwetten zijn er om de volksgezondheid, de kwaliteit van essentiële levensbehoeften zoals lucht, (drink)water en voedsel en flora en fauna te beschermen. Sommige uitingen van milieucriminaliteit brengen het halen van de klimaatdoelen ook in gevaar, doordat zij een schadelijk effect hebben op milieu en klimaat. Werken aan een duurzame regio, betekent dan ook werken aan het terugdringen van milieucriminaliteit.

Met dit programma ontwikkelt OZHZ de benodigde skills, kennis, en werkwijze om milieuschade te voorkomen. Hierbij is veel aandacht voor samenwerking met andere toezichtpartners.

Het is duidelijk dat actie nodig is, maar hoe richt je de fysieke leefomgeving toekomstgericht in? Wat kan OZHZ doen om provincie en gemeenten daarbij te ondersteunen?

Om een volledig beeld te geven - De Inspectie Leefomgeving en Transport becijferde in het rapport 'Handhaven in het duister' (2021) de volgende kosten:

- de verkeerde omgang met chemische stoffen op € 760 miljoen;
- de milieu- en gezondheidsschade door uitstoot van ozonafbrekende en andere klimaatschadelijke stoffen op € 190 miljoen;
- de aantasting van bodem-, grond- en oppervlaktewaterkwaliteit op € 1,6 miljard;
- de onjuiste verwerking van afval op € 1,8 miljard (ILT, 2020a).

Deze schadeposten gaan over:

- aantasting van het milieu, bijvoorbeeld van de kwaliteit van grondwater, lucht of bodem, of van flora en fauna. Hierdoor kan ook drinkwaterkwaliteit worden beïnvloed;
- aantasting van de fysieke of psychische gezondheid, voor mensen die direct werken met gevaarlijke materialen of op vervuilde grond maar ook voor omwonenden die via lucht, water of grond in aanraking komen met schadelijke stoffen;

- financiële schade: bedrijven die zich wel aan de regels houden worden financieel benadeeld door bedrijven die dit niet doen (Politie, 2016).

De verborgen impact van milieucriminaliteit

Niet alle acties die het milieu schade toebrengen zijn crimineel.

Milieucriminaliteit omvat strafrechtelijk, bestuursrechtelijk en/of moreel verwijtbaar gedrag op het terrein van de milieuwet- en regelgeving die (aannemelijk) milieuschade tot gevolg heeft en waarmee tegelijkertijd (bedrijfs)economisch voordeel en/of immaterieel gewin wordt nagestreefd. Het gaat hierbij om calculerend gedrag.

Milieucriminaliteit is een criminaliteitsvorm die in het dagelijks leven niet per se in het oog schiet. Dat is niet geheel onlogisch, omdat het getypeerd kan worden als *'hidden impact crime'*: de effecten ervan zijn niet altijd (direct) zichtbaar. Dit betekent dat het voor een toezichthouder haalcriminaliteit is: de natuur meldt zich niet met schade. Daarnaast wordt de werkelijke milieuschade vaak ook nog verhuld door het frauderen van gegevens in de administratie.

Recentelijk zijn verschillende rapporten¹ verschenen die milieucriminaliteit weer hoog op de agenda hebben gezet. In al deze rapporten komt naar voren dat de aanpak van milieucriminaliteit in de praktijk te wensen over laat. Voor de aanpak van milieucriminaliteit hebben we zowel het bestuursrecht als het strafrecht nodig. De milieuhandhaving is specialistisch en complex. Dit komt door het duale karakter van het handhavingssysteem en er zijn veel verschillende partijen betrokken. Ook is de regelgeving vaak ingewikkeld en zeer uiteenlopend. De aanpak van milieucriminaliteit is dus versnipperd, waardoor het blijft voortbestaan.

Onze ambities en doelen

Ons doel is om milieuschade, veroorzaakt door milieucriminaliteit, te voorkomen. Hiervoor is het nodig meer grip te krijgen op wat er speelt. Dit moet je samen doen. Iedere organisatie heeft een belangrijke stuk van de puzzel die samen gelegd dient te worden. Kennis is macht. Dit programma biedt ons de gelegenheid meer met data-analyse te doen, te bouwen aan een informatienetwerk en aan onze kennis en skills.

¹ CCV – De markt de baas (2019); Van Aartsen – Om de leefomgeving (2020); Algemene Rekenkamer – Een onzichtbaar probleem & Handhaven in het duister (2021); Neve – Dreigingsbeeld milieucriminaliteit (2021).

Dit betekent dat OZHZ over vier jaar (in 2025) het volgende heeft gerealiseerd:

Wij zijn een onmisbare partner in de keten geworden, doordat wij:

- onze informatiepositie verbeterd hebben en de belangrijkste ketens en de risico's in de keten in beeld en gedeeld met onze partners
- hiermee verborgen milieucriminaliteit zoveel mogelijk zichtbaar maken
- een sterk netwerk gevormd hebben, waardoor waardevolle signalen op de juiste plek terecht komen
- intern een werkproces gemaakt hebben waarin we integraal samenwerken en risico gestuurd toezicht houden
- meer collega's hebben die betrokken zijn bij de ketenaanpak en de aanpak van ondermijning

Hoe gaan we dat aanpakken?

We ontwikkelen de aanpak op ondermijning en het ketentoezicht verder door. Daarnaast bekijken hoe we de reguliere inspectiebezoeken hiervoor beter kunnen vormgeven. We werken aan drie sporen:

- Samenwerken
- Informatie vergaren en uitwisselen
- Kennis en kunde vergroten

Samenwerking

De zorg voor een schone, veilige en gezonde leefomgeving is de verantwoordelijkheid van velen. Iedere partij vormt een schakel in de keten, vanuit een eigen rol en verantwoordelijkheid. Als omgevingsdienst zijn wij een schakel in de ketting van partijen die elkaar nodig hebben om deze vorm van criminaliteit aan te pakken.

Informatieanalyse en uitwisseling

Onze toezichthouders zijn de oren en ogen bij de bedrijven die we controleren. Daarmee hebben we bijvoorbeeld specifieke grond- en afvalbedrijven goed in beeld, maar niet de gehele keten. Daarom moeten we ook meer kijken naar het speelveld waarin deze bedrijven opereren. Milieucriminaliteit vindt namelijk juist óók vaak plaats in regio-overstijgende ketens en netwerken. Dus is het heel belangrijk om ook te kijken naar wat er met bijvoorbeeld afvalstromen gebeurt buiten het terrein om, waar ze vandaan komen en naartoe gaan. En natuurlijk of dat wel volgens

de regels gebeurt. Daarom willen we onze informatiepositie verbeteren en ook hierop samenwerken met partners. Bijvoorbeeld bij het maken van tools en het delen van informatie.

Kennis en kunde vergroten

Het opsporen van milieucriminaliteit vereist specialistische kennis en bepaalde skills. Deze gaan we verder te ontwikkelen. We breiden onze data-analysecapaciteit uit. Daarnaast werken we aan het beter kunnen uitvoeren van grondig administratief toezicht.

Eerste projecten

Welke projecten zorgen ervoor dat we deze doelstellingen over vier jaar kunnen behalen? Om alvast een idee te geven, we starten in 2022 met de volgende projecten:

- Bouwen aan een netwerk met ketenpartners. Hierbij kijken we naar overlegstructuur en regie (met behulp van voorbeelden uit andere regio's)
- Het doorontwikkelen van onze ketenaanpak in samenhang met ondermijning. Hierbij richten we ons op een aantal specifieke branches, waaronder de afvalbranche.
- Evaluatie gebruik Landelijk Handhavings Systeem
- Bouwen aan model risico gestuurd toezicht houden d.m.v. data-analyse
- Doorontwikkelen van de Nota VTH voor de gemeentelijke taken, uitgevoerd door OZHZ. In samenspraak met gemeenten en ketenpartners komen tot een nieuwe nota. Het Regionaal Uitvoeringsniveau (RUN) is hiervan onderdeel. Het RUN is een regionaal prioriteringsmodel gericht op risico gestuurd handelen en het integraal afwegen van risico's
- Ontwikkelen van onze kennis en skills samen met de ketenpartners (signaleren verdachte zaken, dossiervorming)
- Verkennen welke acties in het landelijke project strafrechtelijke aanpak milieucriminaliteit opgepakt moeten worden

2 Het RUN is een regionaal prioriteringsmodel gericht op risico gestuurd handelen en het integraal afwegen van risico's

Dit zijn de belangrijkste uitgangspunten

Het programma kent de volgende uitgangspunten. Deze hanteren wij ook bij prioriteren en het vormgeven van projecten.

Voor de hele regio interessant

Met dit programma ontwikkelt OZHZ producten en diensten die regiobreed relevant zijn. Dit betekent dat het aansluit bij de opgaven van vrijwel alle gemeenten en de provincie.

Flexibel maakt relevant

De ontwikkelaanpak werkt met jaarschijven, dit maakt meerjarige aanpak mogelijk. We behouden daarmee ook flexibiliteit (en dus ook budgetruimte) om in te spelen op actuele opgaven.

De nieuwe standaard

Het programma richt zich op het vernieuwen van bestaande diensten. Deze worden onderdeel van werkwijzen of –processen, zodat ze ingebed zijn in de organisatie. Na het afronden van projecten, wordt het regulier werk. Daar hoort ook reguliere financiering bij.

Samen bereik je meer

Bij alles geldt dat we samen ontwikkelen met onze partners: opdrachtgevers, VRZHZ en DG&J, waterschappen, de andere omgevingsdiensten (provinciaal en in de bredere regio om ZHZ heen). We vinden het wiel niet opnieuw uit en blijven netwerken.

Informatie als basis

Informatie van OZHZ en van anderen brengen we samen bij alles wat we doen. Meer dan ooit is dat onderdeel van alle programma's. Hierboven is bij alle programma's te lezen dat we nieuwe informatieproducten maken. Meestal gebaseerd op onze eigen informatie in combinatie met wat bij anderen of openbaar beschikbaar is. Na het ontwikkelen van zulke informatieproducten komen die in het reguliere werk van OZHZ.

Financiën

OZHZ kende met het Regieplan 2019 – 2021 al een ontwikkelbudget. Dat levert veel op. En de rapporten van de Commissie van Aartsen en Twynstra & Gudde bevelen aan om zo'n ontwikkelbudget te hebben. OZHZ continueert daarom deze investering via de Ontwikkelaanpak 2022 – 2025.

Grofweg is onderstaand een verdeling per jaar gegeven van het budget over de drie programma's:

Werken met de Omgevingswet	€ 450.000	
Toekomstgerichte gebiedsontwikkeling	€ 375.000	
Samen meer grip op milieuschade	€ 275.000	
TOTAAL		€ 1.100.000

De exacte verdeling over de programma's en over die vier jaren werken we nog nader uit.